

Богуславська Лариса Георгіївна,

кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри українознавства, документознавства та інформаційної діяльності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
м. Дніпро, Україна

Протасова Анастасія Миколаївна,

асистентка кафедри українознавства, документознавства та інформаційної діяльності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
м. Дніпро, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ФУНКЦІОНУВАННЯ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОГО ОНЛАЙН-ПРОСТОРУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Досвід роботи в освітній царині протягом останніх років визначався парадигмальними зрушеннями. Долання викликів, спричинених пандемією, і переведення навчальної діяльності в онлайн-простір дало змогу напрацювати необхідні навички організації та ефективної реалізації навчального процесу. Проведення занять і важливих зустрічей у форматі онлайн-конференцій перетворило технології дистанційної взаємодії на принципово новий спосіб здобуття знань. На думку науковців Л. В. Ткаченко та О. С. Хмельницької, сучасні платформи дистанційного навчання – це «повноцінні навчальні інструменти, що дозволяють викладачу створювати власний інформаційно-освітній простір», саме завдяки цьому «сучасні цифрові технології стають важливою передумовою успішності як освітнього процесу загалом, так і дистанційного навчання зокрема» [2].

Початок воєнних дій у нашій державі став справжнім потрясінням для кожного українця, але досвід організації освітньої діяльності в онлайн-режимі досить швидко уможливив таку форму активності викладачів, як наукова популяризація знань.

Безпосередньо перед трагічними подіями лютого початку воєнних дій в Придніпровській державній академії будівництва та архітектури було організовано традиційне відзначення Міжнародного дня рідної мови. До цієї події було приурочено відкриття Шевченківського стінопису. Зібрання, яке відбулося 21 лютого, органічно поєднало патріотичне звернення до слухачів ректора академії М. М. Савицького і проректорки з навчально-виховної роботи Г. П. Євсєєвої, декламування поетичних творів Кобзаря та студентські виступи. Створений на цій зустрічі настрій причетності до національної культури багато в чому допоміг витримати «ударну хвилю» перших днів війни.

Наступним заходом підтримки моральної стійкості академічної спільноти стало проведення Шевченківських онлайн-читань 9 березня. Тут важливим

чинником підтримки став уже напрацьований досвід організації зустрічей студентства й викладачів на засіданнях наукового гуртка «Простір слова» (науковий керівник Богуславська Л. Г.) та початок роботи первинного осередку Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка в ПДАБА, організованого в листопаді 2021 р.

Об'єднаними зусиллями наукового гуртка «Простір слова» та первинного осередку Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка в ПДАБА було організовано ще два важливих онлайн-заходи. 7 квітня з нагоди відзначення Всесвітнього дня здоров'я та Благовіщення Пресвятої Богородиці відбувся творчий онлайн-конкурс «Лист воїну» та онлайн-конкурс декламаторів «Благовіст життя». 11 травня було організовано онлайн-конкурс декламаторів «Життя переможе смерть, а світ – темряву». Одним з найважливіших результатів проведення цієї низки науково-популярних заходів стало створення колективної єдності, адже чи не найбільшим чинником загроженості для людської особистості в тій шаленій інформаційній війні, яка розгорнулася поруч з мілітарною катастрофічністю, насамперед постає відчуття окремішності перед ламленням звичного способу життя і смертельними загрозами війни.

Безпрецедентне єднання суспільства на тлі війни різко вплинуло на ставлення українців до мовної самоідентифікації. Вагомим суспільним запитом, який з'явився в країні в цей надскладний період воєнного протистояння, стала потреба вивчення державної мови. Про це свідчать дослідницькі спостереження Є. В. Букета, кореспондента інформаційного агентства Міністерства оборони України АрміяInform, згідно з якими «після початку повномасштабної російської агресії намітилася стійка тенденція щодо збільшення кількості охочих вивчати українську мову. Так, кількість людей, які вчать українську на платформі Duolingo, з 24 лютого до 20 березня зросла майже вшестеро. Лідером приросту є сусідня Польща, де цей показник зріс на 2677 % (у 26,77 разів)» [1].

Викладачі кафедри українознавства, документознавства та інформаційної діяльності і кафедри підготовки іноземних громадян вирішили об'єднатися і створити формат онлайн-зустрічей для всіх охочих вивчати українську мову. Ініціатива, біля витоків якої стояли завідувачка кафедри УДІД, доцентка О. Ю Баранник, завідувачка кафедри підготовки іноземних громадян, доцентка І. П. Мамчич, доцентка кафедри УДІД Л. Г. Богуславська, старший викладач кафедри УДІД О. В. Ткач, отримала назву «РоЗУМІЙ і волоДІЙ». Запис на зустрічі було розміщено на сайті ПДАБА і в соціальних мережах викладачів. Відгук виявився досить широким, і в результаті протягом червня було організовано роботу з вивчення та популяризації української мови в чотирьох групах. Одна група була створена для тих, хто тільки-но розпочав опановувати державну мову, у трьох інших групах зібралися люди, які вже активно послуговуються українською в професійній діяльності. Реєстраційна форма запису дала змогу чітко структурувати роботу, розподілити охочих за рівнем

володіння мови і тими запитами, які було висловлено. Онлайн-зустрічі відбувалися двічі на тиждень. Важливо відзначити, що запис зустрічі був відкритий для тих учасників, які з певних причин не могли бути присутніми, що дозволяло підтримувати зацікавленість й активну участь у спільному науково-популярному онлайн-просторі.

Додатково для всіх, хто цікавився національною літературою та мистецтвом, раз на тиждень було організовано «Мистецькі посиденьки», де обговорювали класику українського кіно та літератури.

Досвід науково-популярної діяльності в онлайн-просторі засвідчив перспективність та актуальність такого різновиду роботи. Обраний формат має потужну виховну та освітню ресурсність і сприяє формуванню національносвідомої спільноти людей.

Література

1. Букет Є. В. Українізація війною: освіта та мова в умовах російської агресії. URL: <https://bit.ly/3ADqkZl>.
2. Ткаченко Л. В., Хмельницька О. С. Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладу вищої освіти. URL: <https://bit.ly/3PCv5GN>.